

Agenda

Algemene Ledenvergadering 28 november 2022

19.00 – 19.30 Inloop

19.30 – 19.40 Plenaire opening

NUVO-voorzitter Norbert Hofstede

19.40 – 20.25 ALV Deel 1

1. *Opening*
2. *Vaststellen agenda en stemmenaantal*
3. *Vaststellen concept notulen ALV d.d. 22 november 2021 (bijlage 1)*
4. *Ingekomen stukken en mededelingen*
5. *(Her)Verkiezing bestuursleden en leden verkiezingscommissie (bijlage 2)*

20.25 – 20.50 Gastspreker Khalid Allali oogarts

20.50 – 21.10 Pauze

21.10 – 21.30 Gastspreker Arie van Vliet bestuurslid SIPO

21.30 – 22.15 ALV Deel 2

6. *Jaarverslag 2021 (bijlage 3)*
7. *Vaststellen financiële jaarstukken 2021 (bijlage 4)*
8. *Vaststellen contributie 2023 (bijlage 5)*
9. *Vaststellen begroting 2023 (bijlage 6)*
10. *Voorstel beleggen (bijlage 7)*
11. *Aanpassen Huishoudelijk reglement : Kwaliteitsstandaard Oogmeting (bijlage 8)*
12. *Verzoek tot afwijken termijn ALV (bijlage 9)*
13. *Rondvraag*
14. *Sluiting*

22.15 Borrel

Concept

Notulen van de Algemene Ledenvergadering van de Nederlandse Unie van Optiekbedrijven, online gehouden op 22 november 2021 vanuit Houten.

Deelnemende bestuursleden:

In Houten: Rob Tokkie (voorzitter t/m eerste deel punt 5), Norbert Hofstede (voorzitter vanaf 2 deel punt 5) en Serge Greving (penningmeester).

Thuis: Remko Berkel, Jeroen van Esdonk, Kees Beeks, Diana Zuidweg, en Ronald Renaud.

Met kennisgeving afwezig: Pieter Vloet

Aanwezige leden van verdienste en ereleden

Marc Asselbergs en Ton Juffermans (ereleden) en Muus Sijbrants

Het NUVO-secretariaat:

In Houten: Bas de Nes (directeur) en Lex Bouchier.

Thuis: Lilian Verstegen (notulen), Iris van Iersel, Sandra Pos, Jolanda Faaij en Myrthe Blazis.

19.30 uur Plenaire Opening

De voorzitter opent de online ALV van de NUVO. We houden de ALV online vanwege corona in Houten. Norbert Hofstede, Serge Greving, Lex Bouchier en Bas de Nes zijn ook in Houten aanwezig.

De voorzitter schetst de actuele ontwikkelingen in de optiekbranche en bij de NUVO.

Covid 2019 heeft nog steeds veel invloed op de economie. De optiekbranche komt er relatief positief uit, omdat de winkels als essentiële winkels open mochten blijven. Het sectorplan optiekbranche biedt houvast. Dit is steeds geactualiseerd. De Stichting Instroom Personeel Optiek (SIPO) is voortvarend van start gegaan met plannen om de optiek onder de aandacht te brengen bij schoolverlaters, ouders, decanen en de zij-instromers.

Daarnaast heeft de NUVO in samenwerking met de optiekscholen en SBB het MBO-deelcertificaat ontwikkeld. Samen met het UWV zijn werkzoekenden gekoppeld aan werkgevers bij de NUVO en bij anderen om te starten met het deelcertificaat. In november zijn de opleidingen gestart. Het aantal winkels aangesloten bij NUVO-leden is toegenomen van 928 naar 935. Dat komt onder meer ook doordat zelfstandigen, die nog geen NUVO-lid zijn, overgenomen zijn grotere bedrijven.

Uitgangspunten bij de begroting zijn dat er een licht positief resultaat is, dat de reserve alleen aangesproken wordt met instemming van het bestuur en een groeiend communicatiebudget.

De pijlers van de NUVO zijn:

- communicatie en PR (de Oculus, website en social media),
- NUVO-Academie (voor leden en hun medewerkers),
- het Optiekcentrum (voor iedereen die gerelateerd is aan de optiek),
- NUVO-Keurmerk (voor consument, oogmeting door gediplomeerde opticien)
- En het onderwijs (verbetering onderwijs, samenwerking met optiekscholen, SBB).

Tot slot gaat de voorzitter kort in op de huidige samenstelling van het bestuur en het bureau.

Concept

Alvorens het formele gedeelte te starten legt de voorzitter uit hoe het stemmen online gaat. Per segment wordt gestemd. Degene die bezwaar heeft of een stem wil onthouden moet dit kenbaar maken door hand op steken en zijn of haar naam te noemen door de microfoon.

1. Opening

2. Vaststellen agenda en stemmenaantal

De agenda wordt conform het voorstel vastgesteld.

Het aantal stemgerechtigde leden is:

Segment 1: 10

Segment 2: 8

Segment 3: 2

In totaal 20

3. Vaststellen concept notulen ALV d.d. 2 november 2020

De voorzitter brengt de conceptnotulen in stemming. De concept notulen worden unaniem vastgesteld.

4. Ingekomen stukken en mededelingen

Er zijn geen ingekomen stukken of mededelingen.

Vervolgens staat de voorzitter stil bij de overledenen van dit jaar:

- De heer J.TH.M. Merx (Jan), oud eigenaar van Merx Optiek in Culemborg, ruim 25 jaar bestuurslid van de NUVO en ook vicevoorzitter geweest.
- De heer A.J. van Hoof (Lex), oud directeur/secretaris en voorzitter van de NUVO. In totaal 20 jaar verbonden geweest aan de NUVO

5. Verkiezing bestuursleden en voorzitter, herverkiezing lid verkiezingscommissie

We nemen afscheid van bestuursleden Ronald Renaud, Pieter Vloet en Rob Tokkie.

Norbert Hofstede, Serge Greving en Remko Berkel stellen zich herkiesbaar. Ronald Renaud stelt zich niet meer verkiesbaar voor segment 1. Norbert Hofstede gaat van segment 1 naar segment 2. Leden van segment 1 kiezen twee nieuwe bestuursleden.

Pieter Vloet stelt zich niet meer verkiesbaar voor segment 2. Leden van segment 2 herkiezen 2 bestuursleden.

Rob Tokkie stelt zich niet meer verkiesbaar voor segment 3. Segment 3 kiest één nieuw bestuurslid.

De NUVO-leden kiezen een nieuwe voorzitter en leden van segment 3 herkiezen een lid van de verkiezingscommissie.

Door het vertrek van de bestuursleden en verschuiving tussen segmenten ontstaan er nieuwe bestuursfuncties. De volgende kandidaten worden voorgesteld.

Sarah van Wijk van Saar Optiek heeft zich verkiesbaar gesteld als bestuurslid namens segment 1. Op verzoek van de voorzitter stelt Sarah zich voor. Ze is al jong begonnen in de optiek en heeft sinds kort een eigen zaak. Ze vindt het belangrijk om met een frisse blik naar de zaken te kijken.

Gerben Sinke van Villa Optica heeft zich verkiesbaar gesteld als bestuurslid namens segment 1. Ook hij stelt zich kort voor. Hij is ruim 20 jaar al ondernemer. Hij heeft twee zaken samen met zijn vrouw. Hij is begonnen als opticien en daarna is hij optometrist geworden. Hij heeft ruime ervaring ook in andere bestuursfuncties.

Boukje Wapstra van de EyeCare Groep heeft zich verkiesbaar gesteld als bestuurslid namens segment 3. Boukje is begonnen als opticien bij de Eye Care en heeft daarna carrière gemaakt binnen Eye Care.

Concept

Het bestuur stelt voor de heer Norbert Hofstede te benoemen tot voorzitter van de NUVO voor een termijn van drie jaar.

De verkiezingen per segment

Segment 1

De leden van segment 1 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de benoeming van Sarah van Wijk bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

➔ **Besluit:** Sarah van Wijk is unaniem gekozen tot bestuurslid segment 1.

De leden van segment 1 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de benoeming van Gerben Sinke bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

➔ **Besluit:** Gerben Sinke is unaniem gekozen tot bestuurslid segment 1.

Segment 2

De leden van segment 2 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de herbenoeming van Serge Greving bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

➔ **Besluit:** Serge Greving is unaniem gekozen tot bestuurslid segment 2.

De leden van segment 2 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de herbenoeming van Norbert Hofstede bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

➔ **Besluit:** Norbert Hofstede is unaniem gekozen tot bestuurslid segment 2.

Segment 3

De leden van segment 3 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de herbenoeming van Remko Berkel bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

➔ **Besluit:** Remko Berkel is unaniem gekozen tot bestuurslid segment 3.

De leden van segment 3 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de benoeming van Boukje Wapstra bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

➔ **Besluit:** Boukje Wapstra is unaniem gekozen tot bestuurslid segment 3.

Verkiezing van de voorzitter van de NUVO

Per segment wordt verzocht hun bezwaar tegen of onthouding van de benoeming van Norbert Hofstede tot voorzitter van de NUVO bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen. Alle segmenten stemmen in.

➔ **Besluit:** Norbert Hofstede is unaniem gekozen tot voorzitter van de NUVO

Concept

Verkiezing van lid van de verkiezingscommissie namens segment 3

De leden van segment 3 worden verzocht om hun bezwaar tegen of onthouding van de herbenoeming van Remko Berkel voor de verkiezingscommissie bekend te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

- ➔ **Besluit:** Remko Berkel is unaniem gekozen tot lid van de verkiezingscommissie namens segment 3.

De Rob Tokkie gaat de voorzittershamer overdragen aan Norbert Hofstede. Alvorens hij dat doet bedankt hij de NUVO voor het vertrouwen dat in hem gesteld is. Hij is 11 jaar bestuurslid geweest. Hij is penningmeester geweest en de laatste 3 jaar was hij voorzitter van de NUVO. Hij ziet dat de NUVO meerwaarde heeft voor de optiekondernemers. Hij dankt de NUVO-medewerkers en de directie. Hij dankt de collega-organisaties OVN en ANVC voor de samenwerking. Ook dankt hij de inkooporganisaties Centrop en Optitrade.

Norbert Hofstede stelt zich voor. Hij is met zijn zus eigenaar van Hofstede Optiek. Het is een familiezaak die al sinds 1903 bestaat. Hij is als bestuurder al langer betrokken. Zo was hij eerst voorzitter van de optiekcommissie HBA. Sinds 2018 is hij bestuurder bij de NUVO. Hij wil kijken naar de NUVO op de lange termijn. Voordat hij verder gaat met de vergadering wil hij de leden van de NUVO vragen om akkoord te gaan met de benoeming van Ronald Renaud en Rob Tokkie tot erelid van de NUVO. Ronald Renaud was al 13 jaar bestuurslid bij de NUVO. Hij was tevens vicevoorzitter. Het was een zeer goede en ervaren bestuurder. Hij is nauw betrokken geweest bij de notitie oogzorg in het optiekbedrijf. Rob Tokkie was sinds 2018 voorzitter. Norbert kent Rob als pietje precies en bijzonder betrokken. Hij is een van de grondleggers van het sectorplan Optiek. Norbert vraagt de leden of bezwaar tegen of onthouding van de benoeming Rob en Ronald tot erelid kenbaar te maken. Er zijn geen bezwaren of onthoudingen.

- ➔ **Besluit:** Rob Tokkie en Norbert Hofstede worden unaniem gekozen tot erelid van de NUVO.

6. Jaarverslag 2020

De voorzitter brengt het jaarverslag 2020 in stemming per segment. Geen van de segmenten heeft bezwaar of onthouding.

- ➔ **Besluit:** Het jaarverslag 2020 wordt unaniem vastgesteld.

7. Vaststellen financiële jaarstukken 2020

Serge Greving geeft een toelichting op de financiële jaarstukken 2020 inclusief de prognose van dit jaar. Door corona zijn de opbrengsten van de NUVO-academie en het Optiekcentrum lager. De kosten zijn ook lager. De extra kosten in verband met corona zijn ten laste gekomen van de reserve in 2020 en deze worden in 2021 weer aan de reserve toegevoegd.

Na deze toelichting brengt de voorzitter de financiële jaarstukken 2020 in stemming per segment. Geen van de segmenten heeft bezwaar of onthouding.

- ➔ **Besluit:** De financiële jaarstukken 2020 worden unaniem vastgesteld.

8. Vaststellen contributie 2022

Serge Greving licht toe dat de contributie conform het reglement geïndexeerd wordt met de consumentenprijsindex over 2020 (1,3%). Voor een sluitende begroting is een verhoging van 1%

Concept

noodzakelijk. Na deze toelichting brengt de voorzitter de contributie 2022 in stemming per segment. Geen van de segmenten heeft bezwaar of onthouding.

→ **Besluit:** De contributie 2022 wordt unaniem vastgesteld.

9. Vaststellen begroting 2022

Serge geeft een toelichting op de begroting. De OVN heeft de huur opgezegd waardoor er minder inkomsten zijn. Er is sprake van negatieve rente. Er zijn minder leden door samenvoeging van afzonderlijke leden tot onder andere de Eyecare groep. Marc Asselbergs vraagt waarom de OVN de huur heeft opgezegd. Rob Tokkie licht toe dat OVN een pand gaat huren bij verenigingen die dichterbij de zorg zitten. Ook om praktische redenen wilde de OVN weg. De link met de zorg konden wij niet bieden. Marc geeft aan dat optometrie ontstaan is uit de optiek en dat het verstandig is om een goede band te houden met de OVN. Norbert Hofstede zegt dat optometrie op de agenda van de NUVO staat en dat hij op korte termijn koffie gaat drinken met de voorzitter van de OVN Gabriëlle Janssen. De voorzitter brengt vervolgens de begroting 2022 in stemming. Geen van de segmenten heeft bezwaar of onthouding.

→ **Besluit:** De begroting 2022 wordt unaniem vastgesteld.

10. Verzoek tot afwijken termijn ALV

Elk jaar wordt verzocht om af te wijken van de termijn wanneer de ALV plaats moet vinden (binnen 5 maanden na afloop kalenderjaar). De achtergrond is dat het voorjaar te vroeg is om ook de begroting te behandelen. Geen van de segmenten heeft bezwaar of onthouding.

→ **Besluit:** Het verzoek tot afwijken is akkoord.

11. Rondvraag

Ronald Renaud maakt van de gelegenheid gebruik om iedereen te bedanken. Hij is vereerd met ere-lidmaatschap. Hij bedankt de voorzitter. Hij heeft met veel plezier en interesse in het NUVO-bestuur gezeten. Het doet hem plezier dat jonge mensen toetreden tot het NUVO-bestuur.

Marc Asselbergs geeft aan dat de NUVO er goed voor staat en bedankt het bestuur. Hij wenst de nieuwe bestuursleden veel succes.

12. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 21.00 uur af.

(Her)Verkiezing bestuursleden en leden verkiezingscommissie**A. (Her)verkiezing bestuursleden.****Segment 1**

Segment 1 heeft vier bestuursleden.

De zittingstermijn van de bestuursleden Gerben Sinke en Sarah van Wijk eindigt op de ALV 2024.

De zittingstermijn van drie jaren eindigt dit jaar voor de bestuursleden Kees Beeks en Diana Zuidweg.

Mevrouw Diana Zuidweg stelt zich niet herkiesbaar.

De heer Kees Beeks is sinds december 2013 bestuurslid.

De heer Beeks stelt zich herkiesbaar voor een vierde termijn.

Omdat de heer Beeks voor een derde keer herkiesbaar is dient de ALV te stemmen over zijn herbenoeming (conform artikel 28 lid 3 van de statuten) .

De ALV wordt verzocht te stemmen over de herbenoeming van Kees Beeks als bestuurslid namens segment 1.

Voor segment 1 dient één nieuw bestuurslid te worden benoemd.

De heer Raphael Kriek van Kriek Optiek in Nieuw Vennep heeft zich verkiesbaar gesteld als bestuurslid namens segment 1.

Leden van het segment 1 worden verzocht hun stem uit te brengen over de benoeming van Raphael Kriek als bestuurslid namens segment 1.

Segment 2

Segment 2 heeft drie bestuursleden.

De zittingstermijn van de bestuursleden Serge Greving en Norbert Hofstede eindigt op de ALV 2024.

De zittingstermijn van drie jaren eindigt dit jaar voor het bestuurslid Jeroen van Esdonk

De heer Jeroen van Esdonk stelt zich niet herkiesbaar.

De heer Johannes Veldhoen van Klein Optiek in Apeldoorn heeft zich verkiesbaar gesteld als bestuurslid namens segment 2.

Leden van het segment 2 worden verzocht hun stem uit te brengen over de benoeming van Johannes Veldhoen als bestuurslid namens segment 2.

Segment 3

Segment 3 heeft twee bestuursleden.

De zittingstermijn van de bestuursleden Remko Berkel en Boukje Wapstra eindigt op de ALV 2024.

Voor segment 3 is er geen verkiezing van bestuursleden.

B. Verkiezing leden verkiezingscommissie

De verkiezingscommissie heeft drie leden.

De zittingstermijn van het lid Remko Berkel (segment 3) eindigt op de ALV 2024.

In verband met het overlijden van de heer Rob Boon en het eindigen van de zittingstermijn van drie jaren van Hans van der List in 2022 dienen er twee leden te worden gekozen voor de verkiezingscommissie.

De heer Hans van der List van eyewellness in Breda stelt zich herkiesbaar voor een vierde termijn als lid van de verkiezingscommissie namens segment 1.

De heer Lex Uilenbroek van Federmann in Haarlem heeft zich verkiesbaar gesteld als lid van de verkiezingscommissie namens segment 2.

Leden van het segment 1 worden verzocht hun stem uit te brengen over de herbenoeming van Hans van der List als lid van de verkiezingscommissie namens segment 1.

Leden van het segment 2 worden verzocht hun stem uit te brengen over de benoeming van Lex Uilenbroek als lid van de verkiezingscommissie namens segment 2.

Als vereniging van en voor optiekondernemers komt de NUVO op voor de belangen van haar leden. We brengen leden bijeen om ervaringen uit te wisselen en samen tot nieuwe ideeën en inzichten te komen. Ondernemers die vragen hebben over klanten, medewerkers, salarissen, huurcontracten, statistiek of de bedrijfsvoering kunnen bij hun brancheorganisatie terecht voor (juridisch) advies en antwoorden. Verenigd maken wij een vuist tegen misstanden en problemen in de branche. Wij zetten ons in voor goed optiekonderwijs en we initiëren regelgeving om de beroepskwaliteit te verbeteren. Een beknopte weergave van onze activiteiten in 2021 vind je in dit jaarverslag.

Corona en Sectorplan Optiek

Door de maatregelen die de overheid heeft getroffen in onder andere 2020 is het aantal coronabesmettingen gedaald in 2021 waardoor er steeds meer vrijheden ontstonden voor de maatschappij.

Ook binnen de detailhandel werden beperkingen steeds minder. Nadat de overheid besloot beperkingen steeds verder op te heffen heeft de NUVO, als reactie op deze wijzigingen, het Sectorplan Optiek tussentijds aangepast. Door duidelijke communicatie vanuit de NUVO middels nieuwsbrieven en social media werden de leden op de hoogte gebracht over de wijzigingen en konden daarmee hun beleid aanpassen.

NUVO Keurmerk

De NUVO lanceerde op de ALV van 2019 het nieuwe NUVO Keurmerk. Het jaartal staat prominent op de sticker, hij krijgt elk jaar nieuwe kleuren en het woord 'Keurmerk' is vervangen door 'Gediplomeerd'. Vanaf het jaartal 2020 worden deze stickers voor het eerst verstuurd. De NUVO verstuurde 972 Keurmerkstickers naar de leden in 2021.

De NUVO ontwikkelde social-mediaberichten in het teken van het NUVO Keurmerk, die ondernemers kunnen gebruiken op hun eigen kanalen.

Op de website www.nuvo-keurmerk.nl/ledenzoeker kunnen consumenten zien welke optiekbedrijven het NUVO Keurmerk hebben. In 2021 is deze website 6.221 keer bezocht.

Samenwerking / deelneming

- De samenwerking met organisaties Centrop en Optitrade is ook in 2021 voortgezet. Met tenminste vier overleggen per jaar zijn de verschillende optiekgerelateerde onderwerpen aan de orde gekomen, met name het onderwijs en de instroom van personeel in de optiekbedrijven zijn vaste agendapunten.
- In 2021 is de NUVO toegetreden tot het bestuur en raad van toezicht in de Stichting Instroom Personeel Optiek (SIPO)

NUVO zorgt voor zeggenschap in het onderwijs

De SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) is binnen de optiek verantwoordelijk voor de erkenning van leerbedrijven en het dossier. De directie van de NUVO heeft zitting in de Sectorkamer Specialistisch Vakmanschap en de beleidsmedewerker in het Marktsegment Gezondheidstechnische Beroepen. Twee belangrijke posities waarmee de invloed van de NUVO op het optiekonderwijs gewaarborgd is.

NUVO OptiekWijzer digitaal en op papier

Wie levert welk merk en hoe kan ik die leverancier bereiken? Vragen waarop de NUVO OptiekWijzer (door gebruikers ook wel 'het NUVO-boekje' genoemd) antwoord geeft. Met een eigen toegangscode hebben NUVO-leden ook toegang tot de digitale versie van de OptiekWijzer. Hier kunnen ze onbeperkt zoeken in deze database met vele zoekfilters. De site had 4.320 paginaweergaven (tegenover 3.101 in 2020). Leveranciers kunnen zelf online hun gegevens invoeren en wijzigen. De digitale NUVO OptiekWijzer is dus altijd up-to-date. Maar nog steeds is de papieren versie onverminderd populair. Daarom hebben alle leden ook in 2021 weer een exemplaar van dit populaire naslagwerk ontvangen.

NUVO website

De NUVO website bestaat uit een openbaar gedeelte, en een deel waar alleen NUVO-leden toegang toe hebben. In het jaar 2021 was de site erg belangrijk (net als in 2020) omdat hier altijd de meest recente informatie rondom de coronamaatregelen en het sectorplan te vinden was. De website statistieken waren dan ook weer hoog! www.nuvo.nl heeft in 2021 59.662 bezoekers gehad. Zij waren in 2021 goed voor 78.917 sessies en 152.365 paginaweergaven.

Social Media

Oculus en de NUVO zijn actief op diverse social-mediakanalen. Volg ons op

- facebook.com/ocunuvo
- instagram.com/ocunuvo
- linkedin.com/company/nuvo

Op Facebook had Oculus 1676 volgers in 2021. Helaas werd deze pagina offline gehaald door Facebook, om onduidelijke redenen. We begonnen opnieuw waardoor we het jaar eindigden op 250 volgers.

Het Facebookbericht met grootste bereik in 2021: MBO deelcertificaat optiek.

Instagram had eind 2021 942 volgers (een groei van bijna 300 volgers ten opzichte van 2020. De best gelezen post ging over het bezoek aan Van Wissing Optiek.

LinkedIn had eind 2021 2098 volgers (ook een groei van meer dan 300 volgers). Hier was het populairste bericht een stukje over het bezoek aan Optiek 't Pothuus.

Branchespecifieke informatie in 55 nieuwsbrieven

Met de digitale NUVO Nieuwsbrief informeert de NUVO de leden over relevante ontwikkelingen en nieuws. Altijd toegespitst op de gevolgen voor de optiekondernemer. De nieuwsbrief heeft een hoog openingspercentage. Het is duidelijk dat veel leden deze NUVO Nieuwsbrief gebruiken als informatiebron. De best gelezen Nieuwsbrief van 2021 was nummer 4 over de rellen bij Oogwereld Eindhoven met een openingspercentage van 72,7%. Op plaats 2 stond nummer 42 (70,3% geopend) over de gewapende overval bij een opticien. En tot slot nieuwsbrief 46 over de aanpassing van het Sectorplan Optiek met een openingspercentage van 68,8%.

Oculus

In 2021 zijn weer 8 edities van Oculus verschenen. Twee Special Editions en zes reguliere nummers. Bij elke editie verscheen ook een digitale nieuwsbrief die werd verstuurd aan alle NUVO-leden en leveranciers. De populairste Oculuscover was op Facebook nummer 5 met de cover van Eytelligence en op LinkedIn haalde Oculus 1 met de Alcon-cover het grootste bereik.

Salarisonderzoek optiekbranche 2021

Wat verdient een opticien met vier jaar ervaring gemiddeld in de branche? Welk startsalaris bied ik een optometrist? Enkele voorbeeldvragen die NUVO-leden kunnen hebben. Om als ondernemer houvast te hebben bij het vaststellen van salarissen brengt de NUVO optieksalarissen in kaart. In totaal hebben 70 leden deelgenomen aan het salarisonderzoek in 2021. Dit leverde gegevens op van in totaal 2000 werknemers in de optiekbranche. Deelnemers krijgen – in ruil voor hun in anonimiteit verstrekte salarisgegevens – de beschikking over nuttige managementinformatie in de vorm van benchmarks voor gangbare salarissen.

Gratis reviewsysteem voor NUVO-leden

Ondernemers zetten steeds vaker online klantenreviews in als marketinginstrument. Ook in de optiekbranche zijn er al veel ondernemers die er succesvol mee werken. NUVO-leden kunnen ook in 2021 gratis beschikken over zo'n reviewsysteem, gekoppeld aan het NUVO Keurmerk en verzorgd door KlantenVertellen. Opvallend is de hoge score die de deelnemende optiekbedrijven halen: gemiddeld een 9.

Ledenservice

In 2021 is er zeer veel contact geweest met leden. Het merendeel van deze contacten was telefonisch. De vragen varieerden van corona, vragen over personeel tot vragen over consumentenrecht. In 2021 verwelkomde de NUVO 26 nieuwe leden.

NUVO Ontmoet

Naast het contact dat de NUVO met haar leden heeft via telefoon en mail, zijn er ook verschillende momenten waarop de organisatie de leden ontmoet:

- Op 31 mei vond de NUVO Meets plaats met als thema Optometrie in het optiekbedrijf. Drie sprekers die met succes een optometriepraktijk hebben neergezet als aanvulling op hun optiekzaak.
- De Algemene Ledenvergadering van de NUVO vond dit jaar weer (net als in 2020) online plaats. Vanuit het Optiekcentrum presenteerden voorzitter Rob Tokkie, opvolger Norbert Hofstede en penningmeester Serge Greving de vergadering die de leden via Teams vanuit huis konden volgen.

Kwaliteitsstandaard

De NUVO heeft het initiatief genomen om een kwaliteitsstandaard voor de oogmeting te ontwikkelen, gevolgd door eenzelfde standaard voor de contactlensmeting/aanpassing en het optometrisch onderzoek. In 2021 is de kwaliteitsstandaard ingediend bij het Zorginstituut Nederland.

NUVO Academie

Het jaar 2021 was een bijzonder jaar voor de NUVO-academie. Net als in 2020 ging door corona een deel van de cursussen niet door of werd verplaatst. In 2021 hebben 116 cursisten deelgenomen aan een cursus van de NUVO Academie. Er zijn 12 cursussen gegeven. De waardering voor de cursussen is goed.

De populairste cursussen in 2021:

1. Bril afpassen
2. Social media
3. Incompany BHV-cursus

Startende ondernemers

Wanneer je voor het eerst overweegt een optiekbedrijf te beginnen of over te nemen, komt er veel op je af. De NUVO heeft voor startende ondernemers een startershandleiding beschikbaar. In 2021 werden weer verschillende handleidingen verstuurd.

Daarnaast is er een mentor beschikbaar die startende optiekondernemers op weg helpt en ze begeleidt.

Brochure Arbeidsvoorwaarden optiekbedrijven 2021

Begin januari ontvingen alle NUVO-leden de themabrochure over arbeidsvoorwaarden in 2021. De brochure geeft informatie over de wettelijke regels waar werkgevers en werknemers rekening mee moeten houden en het loonadvies 2021.

Vergoedingen zorgverzekeraars 2021

Bij aanvang van het jaar ontvingen alle NUVO-leden het jaarlijkse overzicht van alle bril- en lensvergoedingen uit de aanvullende zorgverzekeringen per 1 januari 2021. Het gaat hierbij om de vergoedingen ongeacht waar men een bril of contactlenzen koopt. Het overzicht is ook digitaal te downloaden. Daarnaast zijn er zorgverzekeraars die kortingsafspraken maken met bepaalde optiekwinkels en/of bepaalde groepen (bijvoorbeeld minima). Een overzicht hiervan stond op de NUVO-website.

NUVO bestuur

- Norbert Hofstede werd in 2021 benoemd tot nieuwe voorzitter van de NUVO
- De NUVO nam tijdens de ALV afscheid van drie bestuursleden:
  - o Voorzitter Rob Tokkie
  - o Ronald Renaud
  - o Pieter Vloet
- De NUVO verwelkomde drie nieuwe bestuursleden:
  - o Sarah van Wijk (segment 1)
  - o Gerben Sinke (segment 1)
  - o Boukje Wapstra (segment 3)

NUVO & Criminaliteit

- In 2021 kreeg de optiekbranche helaas veel te maken met criminaliteit. In Oosterbeek vond zelfs een gewapende overval plaats waarbij het personeel werd aangevallen met pepperspray. Diverse media besteedden aandacht aan de zaak, waarin ook de NUVO aan het woord kwam.

- De NUVO maakte zich grote zorgen over de hoeveelheid inbraken en het toenemende geweld. Daarom luidde de brancheorganisatie de noodklok middels een brief aan Grapperhaus, minister van Justitie en Veiligheid.
- In augustus ontvingen we van het Afdelingshoofd High Impact Crimes, namens de minister, een reactie op ons schrijven. Hieruit blijkt dat onze brief is besproken in een periodiek overleg, waarin het OM en de politie vertegenwoordigd zijn.
- De minister ondernam direct actie want begin september had NUVO-directeur Bas de Nes al het eerste gesprek met het ministerie van Justitie en Veiligheid en de landelijk overval coördinator High Impact Crimes. Dit wordt een terugkerend overleg.
- De NUVO is gestart met de registratie van alle overvallen en inbraken in de optiekbranche. Heb je hiermee te maken (gehad)? Meld het dan bij de NUVO! We nemen dit mee in ons overleg met het ministerie.

NUVO & Onderwijs

- De NUVO richt een nieuwe stichting op: SIPO, Stichting Instroom Personeel Optiekbedrijven. Dit was mogelijk omdat we aanspraken konden maken op een flinke reserve vanuit het pensioenfonds, die alleen ingezet mocht worden om de werkgelegenheid in de branche te bevorderen. Er werden statuten opgesteld en een bestuur en Raad van Toezicht opgesteld. Het doel van de stichting is het personeelstekort in de optiekbranche structureel aan te pakken.
- Deelcertificaat mbo optiek: in 2021 werd het mogelijk een mbo deelcertificaat voor de optiek te halen. Het gaat om de certificaten assortimentsbeheer en assisteren bij refractie. In samenwerking met de SBB en de optiekscholen heeft de NUVO zich hier hard voor gemaakt. Juist nu het personeelstekort steeds groter wordt en de instroom in de optiekopleiding steeds kleiner, is dit heel belangrijk. We riepen onze leden op om stageplaatsen beschikbaar te stellen.
- Bij dit project werkten we samen met het UWV. Het UWV heeft kandidaten geleverd, waarna de NUVO aan de slag is gegaan om deze kandidaten te plaatsen bij werkgevers. We zijn blij met alle optiekondernemers die zich hiervoor hadden aangemeld! Vier optiekscholen (Deltion, DHTA, Summa en Zadkine) zijn medio november gestart met de opleiding voor deelcertificaat. We zijn er trots op dat we ruim 30 kandidaten hebben kunnen plaatsen.
- Beste Optiekstudent 2021: in 2021 vond de verkiezing weer plaats! De optiekscholen leverden allemaal een kandidaat aan, en uit deze zes genomineerden koos de vakjury uiteindelijk de winnaar. Die werd tijdens een feestelijke avond in het Optiekcentrum bekend gemaakt: Leonie van Wier van het Deltion College! Leonie won naast deze titel ook 500 euro en een interview in Oculus. De andere genomineerden gingen naar huis met een cheque van 100 euro.
- In 2020 lanceerde de NUVO het platform Ziewatjekan.nl. Om het platform nog krachtiger te maken, zijn we in 2021 een grootschalige promotie voor ziewatjekan.nl gestart. Zo hebben

we meerdere social media-campagnes en een gerichte Google-campagne ingesteld die mensen door heel Nederland bereiken.

Financiële jaarstukken 2021

Nederlandse Unie van Optiekbedrijven

(Verkorte financiële informatie gebaseerd op de beoordeelde financiële overzichten over het verslagjaar).
De jaarrekening 2021 is beoordeeld door Pyxis Accountants B.V te Bussum. De accountant heeft een positieve beoordelingsverklaring afgegeven. Omdat de jaarrekening 2021 van de Nederlandse Unie van Optiekbedrijven in beknopte vorm in deze toelichting op de agenda van de Algemene Ledenvergadering is opgenomen is het op grond van artikel 2:395 lid 2 BW niet toegestaan om de beoordelingsverklaring te vermelden. De volledige jaarrekening met beoordelingsverklaring ligt ter inzage op het kantoor van de vereniging.

Balans per 31 december 2021 van de Nederlandse Unie van Optiekbedrijven

in euro's

ACTIVA	<i>31-12-2021</i>	<i>31-12-2020</i>
Vaste activa		
Pand Houten	1	1
Overige materiële vaste activa	24.370	34.717
	-----	-----
Totaal materiële vaste activa	24.371	34.718
Immateriële vaste activa	8.964	11.953
	-----	-----
	33.335	46.671
Vlottende activa		
Voorraad mondkapjes	0	7.961
Debiteuren	21.924	9.868
Overige vorderingen en overlopende activa	55.451	54.655
Liquide middelen	1.212.857	1.150.726
	-----	-----
	1.290.232	1.223.210
	-----	-----
	1.323.567	1.269.881
	=====	=====

Balans per 31 december 2021 van de Nederlandse Unie van Optiekbedrijven

in euro's

PASSIVA

	<i>31-12-2021</i>	<i>31-12-2020</i>
Verenigingskapitaal		
Vrij besteedbaar verenigingskapitaal	941.610	889.301
Reserve algemene branchebelangen	99.631	99.631
Reserve voor diverse projecten	55.074	35.074
Reserve branche- en consumentenonderzoek	30.000	0
	-----	-----
Bestemmingsreserves	184.705	134.705
	-----	-----
	1.126.315	1.024.006
Voorzieningen		
Voorziening onderhoud/inrichting	101.240	139.969
Voorziening garantieverplichtingen	22.781	22.781
	-----	-----
	124.021	162.750
Kortlopende schulden		
Crediteuren	28.669	23.045
Overige schulden en overlopende passiva	44.562	60.080
	-----	-----
	73.231	83.125
	-----	-----
	1.323.567	1.269.881
	=====	=====

Staat van baten en lasten over 2021 van de Nederlandse Unie van Optiekbedrijven.

in euro's

	<i>Werkelijk 2021</i>	<i>Begroting 2021</i>	<i>Werkelijk 2020</i>
Baten			
Contributies inclusief filiaaltoeslag	576.827	571.000	565.182
NUVO-zalencentrum	22.385	32.000	24.814
NUVO-academie	21.525	20.000	12.600
NUVO-verzekeringdienst	51.548	57.200	56.464
Oculus/Optiekwijzer-advertenties	100.268	96.000	76.756
Oculus abonnementen/knipoogjes	18.810	21.000	20.970
Verhuur kantoorruimte	5.894	5.900	5.766
Verkoop personeelsuren	1.418	0	0
Renteopbrengst	-3.781	100	20
	-----	-----	-----
	794.894	803.200	762.572
	.....	.....	.....
Lasten			
NUVO-zalencentrum	-9.046	-19.600	-16.742
NUVO-academie	-12.433	-14.000	-9.540
Oculus/Optiekwijzer	-63.763	-70.200	-58.328
Beleidskosten	-39.856	-53.600	-45.788
Ledencommunicatie	-7.558	-16.000	-7.166
Bestuurskosten	-34.489	-40.000	-35.760
Directie/personeel	-419.596	-430.300	-444.324
Verenigingskosten	-7.480	-15.900	-6.981
Huisvestingskosten	-79.633	-79.300	-71.632
Algemene kosten	-54.449	-61.700	-54.580
	-----	-----	-----
	-728.303	-800.600	-750.841
	.....	.....	.....
Resultaat voor bijzondere baten en lasten	-----	-----	-----
	66.591	2.600	11.731
	-----	-----	-----
Bijzondere baten en lasten			
Vrijval reservering geschillencommissie	15.653	0	0
Vrijval reservering branche-/consum. onderzoek	7.565	0	0
Verkoopopbrengst website Ziewatjekan	12.500	0	0
Kosten i.v.m. coronapandemie	0	0	-31.162
	-----	-----	-----
Per saldo bijzonder baten (2020: last)	35.718	0	-31.162
	-----	-----	-----
Resultaat na bijzondere baten/lasten transporteren	102.309	2.600	-19.431

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Resultaat na bijzondere baten/lasten transport	102.309	2.600	-19.431
Toevoeging aan bestemmingsreserves			
Reserve diverse projecten (in 2020:onttrekking)	-20.000	0	20.000
Reserve branche-/consumenten onderzoek	-30.000	0	0
	-----	-----	-----
Resultaat (mutatie vrij besteedbaar verenigingskapitaal)	52.309 =====	2.600 =====	569 =====

Vergelijking van de baten en lasten met de begroting

Zoals uit het overzicht van baten en lasten blijkt, zijn er afwijkingen tussen de werkelijke baten en lasten en de begrote baten en lasten. Bij een begroot overschot van € 2.600 bedraagt het werkelijk overschot € 52.300 (verschil € 49.700).

De relevante afwijkingen (in euro's) lichten wij hieronder toe (- = lager batig saldo) .

Contributies	5.800
De contributievaststelling geschiedt aan de hand van de omzetopgaven van de leden.	
NUVO - zalencentrum(opbrengsten)	-9.600
In de begroting 2021 was rekening gehouden met een lagere opbrengst door de coronapandemie. Desondanks is de opbrengst lager dan begroot	
NUVO-academie (opbrengsten)	1.500
In de begroting 2021 was rekening gehouden met een lagere opbrengst door de coronapandemie. Opbrengst is hoger dan begroot	
NUVO-verzekeringsdienst	-5.600
Provisie-opbrengst lager dan begroot omdat de compensatie die de NUVO ontving van de verzekeringsdienst voor de verplichte BTW-afdracht is komen te vervallen.	
Oculus- en Optiekwijzeradvertenties incl. online	4.200
Opbrengst hoger dan begroot. Extra inspanning van NUVO en mediabureau heeft vruchten afgeworpen	
Oculus abonnementen/knipooogjes	-2.200
Opbrengst lager dan begroot. In deze post is ook de begrote opbrengst van € 1.500 opgenomen die de beurs Opti-München betaalt aan de NUVO voor promotie. In 2021 is de beurs geannuleerd i.v.m. corona.	

Transporten	-5.900

Transport	-5.900
Verkoop personeelsuren	1.400
Opbrengst hoger dan begroot. Verkoop personeelsuren aan SIPO was niet begroot.	
Rente-opbrengst	-3.900
Opbrengst lager dan begroot door de negatieve rente die banken in rekening brengen.	
NUVO-zalencentrum (kosten)	10.600
Kosten lager dan begroot in verband met minder verhuur door de coronapandemie en door lagere afschrijvingskosten audio-visuele apparatuur.	
NUVO-academie (kosten)	1.600
Kosten lager dan begroot.	
Oculus/Optiekwijzer (kosten)	6.400
Kosten lager dan begroot voornamelijk door lagere druk-, verzend- en opmaakkosten (€ 2.300) en door lagere kosten auteurs/fotografie dan begroot (€ 2.500).	
Beleidskosten	13.700
Kosten lager dan begroot voornamelijk door lagere kosten ondersteuning Ziewatjekan-campagne (€ 10.700; is overgenomen door SIPO), door geen reservering voor branche-en consumentenonderzoek (€ 5.000; is bestemmingsreserve voor gevormd), door hogere kosten Promotie NUVO-keurmerk/optiekbranche (- € 6.000), door lagere kosten Internationale contacten (ECO) (€ 2.600) en door lagere kosten van derden (€ 1.000)	
Ledencommunicatie	8.500
Kosten lager dan begroot voornamelijk doordat er geen NUVO-meets zijn gehouden i.v.m. coronapandemie (€ 6.900) en door lagere kosten van digitale media (€ 1.500).	
Bestuurskosten	5.500
Kosten lager dan begroot door minder vergader-, reis- en verblijfkosten (€ 2.800) en door minder overige bestuurskosten (€ 2.400).	
Directie/personeel	10.700
Kosten lager dan begroot voornamelijk door lager aantal fte's (5,6) dan begroot (5,9) en door lagere reiskosten door thuiswerken i.v.m. coronapandemie.	
Verenigingskosten	8.400
Kosten lager dan begroot. Door coronapandemie geen "fysieke" ALV (€ 1.800), minder aanwezigheid op beurzen en minder ledenbezoek (€ 4.400). Lagere kosten extern juridisch adviseur (€ 1.200).	
Huisvestingskosten	-300
Kosten hoger dan begroot.	

Transporteren	56.700

BIJLAGE 4

Transport	56.700
Algemene kosten	
Kosten lager dan begroot voornamelijk door lagere afschrijvingskosten computer/inventaris (€ 2.900), lagere portkosten (€ 1.600), lagere kosten telefoon/internet (€ 900) en lagere computer- en administratiekosten(€ 900).	7.300
Bijzondere baten	
Betreft de volgende niet begrote posten: verkoopopbrengst website Ziewatjekan.nl aan Stichting Instroom Personeel Optiekbedrijven (SIPO) (€ 12.500), vrijval reservering geschillencommissie (€ 15.600) en vrijval reservering branche en consumentenonderzoek (€ 7.600).	35.700
Toevoegingen bestemmingsreserves	
De toevoegingen aan de bestemmingreserve diverse projecten (€ 20.000) en de bestemmingsreserve branche- en consumentenonderzoek (€ 30.000) waren niet in de begroting opgenomen.	-50.000

Per saldo bedraagt het verschil met de begroting	49.700
	=====

Vaststellen contributie 2023

1 Contributie

Het bestuur stelt de volgende contributieverhoging voor per 1 januari 2023:

Indexatie : 2,7 % (CPI 2021)

Verhoging: nihil

Totaal verhoging per 1 januari 2023: 2,7 %.

2 Toeslagen

Het bestuur stelt voor om de toeslagen 2023 als volgt vast te stellen:

- 1) Beroepsaansprakelijkheidsverzekering: € 23,15 per vestiging.
- 2) Geschillencommissie: € 9,90 per vestiging.

Begroting 2023

Nederlandse Unie van Optiekbedrijven

in euro's

	<i>Begroting 2023</i>	<i>Prognose 2022</i>	<i>Begroting 2022</i>	<i>Werkelijk 2021</i>
Baten				
Contributies inclusief filiaaltoeslag	557.700	569.700	562.900	576.827
NUVO-zalencentrum	35.100	35.100	17.500	22.385
NUVO-academie	25.000	22.500	23.800	21.525
NUVO-verzekeringdienst	49.000	51.400	51.400	51.548
Oculus/Optiekwijzer-advertenties	105.000	101.000	103.500	100.268
Oculus-abonnementen/knipoogjes	20.100	17.800	21.000	18.810
Verhuur kantoorruimte	4.600	4.400	1.200	5.894
Verkoop personeelsuren	1.400	1.400	0	1.418
Rente-opbrengst	0	-5.200	-5.500	-3.781
	-----	-----	-----	-----
	797.900	798.100	775.800	794.894
	.....	.....	.....	.....
Lasten				
NUVO-zalencentrum	-15.600	-14.400	-9.500	-9.046
NUVO-academie	-13.000	-10.500	-14.800	-12.433
Oculus/Optiekwijzer	-80.900	-71.300	-71.600	-63.763
Beleidskosten	-37.000	-58.900	-32.800	-39.856
Ledencommunicatie	-12.300	-11.200	-12.700	-7.558
Bestuurskosten	-39.500	-38.400	-39.400	-34.489
Directie/personeel	-422.500	-411.300	-429.900	-419.596
Verenigingskosten	-15.000	-11.700	-14.900	-7.480
Huisvestingskosten	-99.300	-83.400	-88.000	-79.633
Algemene kosten	-60.500	-60.300	-59.100	-54.449
	-----	-----	-----	-----
	-795.600	-771.400	-772.700	-728.303
	.....	.....	.....	.....
Resultaat voor bijzondere baten	2.300	26.700	3.100	66.591
Bijzondere baten				
Vrijval reservering geschillencommissie	0	0	0	15.653
Vrijval reservering branche-/consum. onderzoek.	0	0	0	7.565
Verkoopopbrengst website Ziewatjekan	0	0	0	12.500
	-----	-----	-----	-----
Per saldo bijzonder baten	0	0	0	35.718
	-----	-----	-----	-----
Resultaat na bijzondere baten	2.300	26.700	3.100	102.309
Toevoeging aan bestemmingsreserves				
Reserve voor diverse projecten	0	0	0	-20.000
Reserve branche-/consumenten onderzoek	0	0	0	-30.000
	-----	-----	-----	-----
Resultaat	2.300	26.700	3.100	52.309
(mutatie vrij besteedbaar verenigingskapitaal)	=====	=====	=====	=====

Van	Bestuur
Onderwerp	Beleggingsvoorstel
Datum	oktober 2022

Vragen aan de ALV:

- 1.) Ondersteunt de ALV het bestuursvoorstel om voor een langere periode een bedrag te gaan beleggen (matig offensief profiel) met het doel het vermogen van de NUVO licht te laten groeien?
- 2.) Ondersteunt de ALV dat we afspreken bovenstaande beleggingen te houden binnen een range van 25 tot 35% van het "Vrij besteedbaar verenigingskapitaal" van de NUVO
- 3.) Ondersteunt de ALV dat de voorzitter, een bestuurslid en de directeur van de NUVO gezamenlijk de beleggingsopdrachten aan de bank zullen geven; de penningmeester houdt dan een controlerende taak
- 4.) Indien 1, 2 en 3 akkoord is gaat de ALV akkoord dat het in de ALV van 7 november 2011 vastgestelde beleggingsvoorstel hiermee wordt vervangen

Aanleiding/uitgangspunten:

- Het NUVO Bestuur heeft haar ongenoegen uitgesproken dat het vermogen daalt doordat er een negatieve rente betaald dient te worden over de bankstand
- De vraag was of we 'veilig' kunnen beleggen om te voorkomen dat we interen op ons kapitaal
- Het "Vrij besteedbaar verenigingskapitaal" van de NUVO bedraagt circa EUR 950.000
- De voorzitter en een bestuurslid hebben eerder in 2022 met ABN Amro MeesPierson gesproken
- In de ALV van 7 november 2011 is door de ALV het beleggingsvoorstel 'Statuut Financiële Middelen' vastgesteld.

Bevindingen

- Primair was de vraag van het bestuur om de negatieve rente te compenseren met beleggingsresultaten op de korte termijn gericht. Secundair was ook de vraag om ons vermogen in te zetten om een lange termijnvisie financieel te ondersteunen.
- De rente stijgt momenteel en de algemene verwachting is dat de negatieve rente eind 2022 niet meer bestaat; dit zou de onmiddellijke noodzaak tot beleggen wegnemen op basis van de initiële vraag van het bestuur
- Het is niet mogelijk om 'veilig' te beleggen met een gegarandeerd positief rendement. Zelfs op de meest conservatieve manier kunnen er jaren met een negatief rendement zijn. Zelfs als er heel conservatief in Europese staatsobligaties wordt belegd zou er dit jaar een negatief rendement geweest zijn.
- Er zit een risico aan beleggen op korte termijn; echter op de langere termijn verdwijnt in nagenoeg alle scenario's de kans op negatieve rendementen
- Conclusie is dat met betrekking tot de initiële vraag er geen oplossing is en het niet opportuun lijkt om te gaan beleggen. Echter, het lijkt wel verstandig om het toegestane gedeelte van ons "Vrij besteedbaar verenigingskapitaal" in ons voordeel te laten werken om zo een rendement te behalen ter compensatie van inflatie en dus zorgt voor bescherming van de vermogenspositie van de NUVO en mogelijk zelfs wat groei. Het is belangrijk dat we hier minimaal een beleggingshorizon van 5 tot 10 jaar aanhouden zodat mogelijke verliezen in een bepaald jaar gecompenseerd kunnen worden
- Diverse banken/vermogensbeheerders zullen een vergelijkbaar aanbod hebben. De jaarlijkse kosten zullen circa 1% bedragen.
- Het voorstel is om 25 tot 35% van het "Vrij besteedbaar verenigingskapitaal" van de NUVO bij ABN Amro MeesPierson te gaan beleggen in fondsen die binnen het 'matig/offensief' profiel vallen. Opdrachten worden gezamenlijk gegeven door de voorzitter, een bestuurslid en de directeur. De penningmeester maakt hier geen deel van uit, zodat deze onafhankelijk zijn controle taken uit kan blijven voeren

KWALITEITSSTANDAARD OOGMETING VOOR OPTICIENS

EEN PRAKTISCHE SAMENVATTING VOOR OP DE WERKVLOER

Inhoud

Kwaliteitsstandaard oogmeting voor opticiens	3
Module 1. Anamnese	5
Module 2. Visus en Refractiebepaling	6
Module 3. Additionele metingen.....	8
Module 4. Binoculaire spierbalans	9
Module 5. Geven van advies	10
Advies opticiens over vervolgonderzoek.....	11
Bijlagen	12
Begrippenlijst	12
Afkortingen	13
Visus- en refractiebepaling	14
Nevelmethode.....	14
Protocol KC methode	15
Protocol humphriss.....	16
Protocol Binoculaire Rood Groen Balans Proef	17
Protocol Polaroid-balanstest	18
Protocol Von Graefe Methode.....	19
Protocol Comfort test.....	20
Additionele metingen	21
Pd-metingen	21
Protocol pd-metingen	21
Stappen voor bepalen inslijphoogte	22
Binoculaire spierbalans.....	23
Stappenplan voor het uitvoeren van onderzoek naar motiliteit (versies)	23
Stappen van de covertest	23
Stappen van de Maddoxtest.....	24
Stappen van de Gepolariseerd kruis met centrale fusie-test.....	24
Stappen van de Hakentest of Coïncidentie-test.....	24

Kwaliteitsstandaard oogmeting voor opticiens

Waarom dit document?

Dit document is bedoeld als **praktische samenvatting** van de kwaliteitstandaard oogmeting voor opticiens gebaseerd op de kwaliteitsstandaard zoals die ingediend is het Zorginstituut Nederland (ZIN). In dit document worden enkel **de uitkomsten** van het voor de kwaliteitstandaard uitgevoerde wetenschappelijk overzicht besproken. De originele kwaliteitsstandaard, zoals die ingediend is bij het ZIN, is in totaal 76 pagina's. Hierin staan de details hoe de aanbevelingen en uitkomsten tot stand zijn gekomen, wat de wetenschappelijke onderbouwing is, welke literatuur en deskundigen zijn geraadpleegd. Het document 'kwaliteitstandaard oogmeting voor opticiens' zoals te vinden op de website van de NUVO www.nuvo.nl is leidend.

Er is gekozen om niet alleen de tekst van de kwaliteitstandaard samen te vatten maar ook om de praktische tabellen en schema's weer te geven, zodat het ook een handig naslagwerk is en de opticien niet voor dit soort zaken naar de website hoeft.

Hoe is de kwaliteitstandaard tot stand gekomen?

In de kwaliteitstandaard wordt systematisch bij **elke fase van de oogmeting** gekeken welke problemen/vragen er zijn en wat hierop de antwoorden zijn. Zo wordt inzichtelijk wat een opticien wel of niet kan oplossen bij een kijkprobleem van de klant (cliënt in de standaard genoemd), wat de beste methodes zijn om dat vast te stellen en wanneer hij moet verwijzen naar andere deskundigen. Voor het formuleren van vragen en antwoorden per fase (module) is een werkgroep samengesteld met deskundigen uit de praktijk en het onderwijs. De werkgroep werd geleid door een wetenschapper. De modules werden na afronding in de werkgroep voorgelegd aan de stuurgroep. In de stuurgroep zaten alle vertegenwoordigers van de oogzorg (contactlensspecialisten, optometristen, orthoptisten, oogartsen en oogvereniging)

Wat is de kwaliteitstandaard oogmeting door opticiens?

De kwaliteitstandaard Oogmeting voor Opticiens gaat uit van een oogmeting door een MBO-4 opgeleide opticien. Kwaliteitsstandaard oogmeting door opticiens bestaat uit 5 modules:

Kwaliteitsmodule Anamnese

Hierbij wordt de eerste fase van het onderzoek door de opticien beschreven. Op welke manier breng je de klachten en mogelijkheden van de klant in kaart, stel je vragen en verduidelijkt je de taak van de opticien.

Kwaliteitsmodule Visus- en Refractiebepaling (VRB)

VRB richt zich op **de kern van het werk van de opticien**, het bepalen van de refractieafwijking van de ogen van de cliënt. Deze begint vaak met een automatische meting (objectieve refractie), gevolgd door de zogenaamde subjectieve refractie. In de module worden aanbevelingen gedaan over het precieze gebruik van testen en onderzoeken.

Kwaliteitsmodule Additionele Metingen

In deze module wordt een overzicht gegeven van de metingen die de opticien uitvoert voor het aanmeten van de bril. De stand van de glazen, de afstand tussen de pupillen en de hoek van de bril worden gemeten.

Kwaliteitsmodule Binoculaire Spierbalans

In deze module wordt aandacht besteed aan de samenwerking tussen de ogen. Er worden testen aanbevolen ter screening van de motiliteit.

Kwaliteitsmodule Geven van Advies

Aan het eind van de onderzoeken geeft de opticien een advies over het te gebruiken hulpmiddel. Hij neemt daarbij alle metingen mee, evenals de mogelijkheden en voorkeuren van de cliënt.

Wat is de kwaliteitstandaard meer dan opgeleid zijn tot opticien?

Een kwaliteitsstandaard bevat aanbevelingen voor zorgverleners over hoe zij goede zorg kunnen verlenen, om zo uniformiteit van zorgverlening te bewerkstelligen. Het vult dus aan op het hetgeen geleerd is in de opleiding. Het is een op wetenschap gebaseerd document, dat in de tijd ook regelmatig herzien wordt, om zo op basis van de laatste stand van de wetenschap zorg te kunnen verlenen. De standaard omschrijft bijvoorbeeld wat de (op wetenschap gebaseerd) beste methode is om de visus vast te stellen. Door de betrokkenheid van alle partijen in de stuurgroep biedt de standaard houvast wanneer naar andere deskundige moet worden doorverwezen.

Blijft de standaard hetzelfde?

De ontwikkelingen in de optiek staan niet stil. Elke vier jaar wordt de kwaliteitsstandaard herzien. Voor het onderhoud van de kwaliteitsstandaard wordt een plan opgesteld.

Wat is de relatie met het keurmerk?

Nu bestaat het keurmerk van de NUVO uit het controleren van de aanwezigheid van een gediplomeerde opticien door jaarlijks een diplomacontrole te doen. De NUVO controleert niet of de oogmeting door een opticien wordt gedaan en of de opticien werkt volgens de standaard. Daarom maken NUVO-leden eerst kennis met kwaliteitsstandaard. Vervolgens zal de NUVO steekproefsgewijze controleren of men werkt volgens de standaard.

Wetenschappelijke standaard

Een kwaliteitsstandaard is, net als een richtlijn, een op wetenschappelijke feiten gebaseerd document die het gehele zorgproces of een deel van een zorgproces omschrijft. En vastlegt wat noodzakelijk is om vanuit het perspectief van de cliënt goede zorg te verlenen.

De opbouw van deze samenvatting is als volgt:

Per module wordt aangegeven wat in die module wordt beschreven en wat de aanbevelingen zijn. Daarnaast bevatten de modules verwijzingen naar de concrete praktische schema's/tabellen in de bijlagen. Dit wordt aangegeven met **een rode tekst**. In de digitale versie van dit document kan je door op de tekst te staan en de CTRL-toets in te drukken op het betreffende schema komen.

Module 1. Anamnese

Het onderwerp van module 1 is de anamnese welke wordt afgenomen voorafgaand aan de oogmeting. De opticien stelt hierbij vragen aan de cliënt om inzicht te krijgen in diens klachten en wensen.

In de module staat beschreven welke vragen de opticien kan stellen en hoe de opticien duidelijkheid schept over zijn werkzaamheden.

Blok 1. Aanbevelingen module anamnese

Bij de optiek-specifieke anamnese wordt minimaal gevraagd naar:

- De reden van het bezoek
- Klachten
- Wensen en omstandigheden van de klant
- De duur en omstandigheden van de klachten.

De opticien vraagt vóór elke oogmeting naar:

- Klachten en bekendheid van de cliënt met problemen waarvan hij weet dat ze het zicht kunnen beïnvloeden.

Wat kan hij niet vragen?

- Informatie waarvoor een opticien niet is opgeleid om te verwerken of te gebruiken bij zijn advies dient niet te worden gevraagd.
- De opticien dient voorafgaand aan de anamnese, en tijdens het gesprek, duidelijkheid te scheppen over de aard van zijn werkzaamheden, de mogelijkheden en de grenzen daarvan.

Als uit de anamnese blijkt dat de opticien de klant niet kan helpen, dient hij de klant te verwijzen naar een andere oogzorg. Zie **Advies opticien over vervolgonderzoek**

Module 2. Visus en Refractiebepaling

Het belangrijkste hulpmiddel van de opticien bij het in kaart brengen van het zicht en de mogelijke visuele afwijkingen van de cliënt zijn de visusbepaling en de refractie. De opticien maakt gebruik van automatische metingen (ook wel objectieve refractie/autorefractie genoemd) en subjectieve metingen (metingen waarbij de cliënt antwoord geeft).

In **Tabel Visus- en refractie bepaling** staan de stappenplannen voor het uitvoeren van de visusbepaling, de subjectieve en de objectieve refractie. Hierin staan ook het protocol voor de Nevelmethode, de kc methode, de Humphriss, de Binoculaire Rood Groen Balans Proef, Polaroid balanstest en de Comfort test beschreven.

Blok 2. Aanbevelingen module visus- en refractie bepaling

De visus en refractie bepaling bestaat uit:

De visusbepaling dient voor beide ogen apart te worden uitgevoerd, en daarna voor beide ogen samen. Voer altijd een subjectieve refractie uit naast de objectieve refractie. Er dient een refractiebalans test te worden uitgevoerd.

Dossiervoering en verwijzing

Vul het dossier zo duidelijk mogelijk in, en verstrek de cliënt de gegevens die betrekking hebben op de refractie. Wanneer de opticien op basis van zijn/haar metingen of anamnese dit nodig acht dient de cliënt te worden verwezen zie **Advies opticien over vervolgonderzoek**

Tabel Visus- en refractie bepaling

	Onderdeel visus- en refractie bepaling	Type bepaling/wat wordt Gemeten	Methode/test		
Visus-bepaling	Visusbepaling	Maximaal haalbare visus op optotypen	Laten kijken naar optotypen		
		Grove maximaal haalbare visus	Vingers tellen/ handzwaaien (als laten kijken naar optotypen niet mogelijk is)		
Refractie bepaling	Objectieve refractie bepaling		Autorefractie		
			Skiascopie*		
			Uitgaan van eerder vastgestelde refractie		
	Subjectieve refractie bepaling	Monoculaire subjectieve refractie bepaling	Sferische waarde bepaling/ sferische refractie (incl. sferische narefractie)		
			Cilinderwaarde bepaling (incl. as)	Nevelmethode	
		Binoculaire subjectieve refractie bepaling	Refractie balans		Protocol humphriss (fysiologische septum)
					Protocol Binoculaire Rood Groen Balans Proef (als BRGBP, Cowen, Osterberg, Freeman Archer)
					Protocol Polaroid-balanstest (als polaroidregel, gepolariseerde letterproef)
					Protocol Von Graefe Methode
	Comfort	Bepaling van comfortabel zien	Protocol Comfort test		
Additie bepaling voor nabij (alleen bij klachten van nabij zien)		Bepaling nabij zien (incl. bepaling leesadditie)	Nabijtest		
			Meting van accommodatie amplitude (o.b.v. resultaten nabijtest)		

Module 3. Additionele metingen

Het onderwerp van module 3, additionele metingen richt zich op de metingen die nodig zijn om een optisch hulpmiddel te adviseren.

In deze module staan de stappenplannen voor het uitvoeren van het meten van de pd, de oogdrukmeting, de inslijphoogte en de inclinatie.

Blok 3 Aanbevelingen module additionele metingen

De additionele metingen bestaan uit:

- De pupildistantie (pd)
- Oogdrukmeting
- Inslijphoogte
- Inclinatie

Pupildistantie

De pd wordt monoclair gemeten voor het uitvoeren van de refractie. De gemeten afstand wordt bepaald tussen de reflexen op de top van de cornea of tussen het geometrisch midden van de pupillen. Voor nadere informatie **Additionele metingen**

Pd-metingen en **Protocol pd-metingen**

Oogdrukmeting

Voor de oogdrukmeting wordt een non contact meten aanbevolen met een recente volgens de aanbevelingen van de fabrikant, gekalibreerde non-contact tonometer. In de optiekpraktijk dient de non-contact tonometer als screenend middel te worden gebruikt.

Inslijphoogte

De bril wordt afgestapt alvorens de inslijphoogte wordt bepaald. Kijk hier voor **Stappen voor bepalen inslijphoogte**

Inclinatie

Na het afpassen van de bril wordt de inclinatiehoek gemeten. De methode is afhankelijk van de stand van het montuur en de glazen ten opzichte van het gezicht.

Module 4. Binoculaire spierbalans

In de module Binoculaire spierbalans worden de verschillende motiliteitstesten beschreven. Deze testen worden gebruikt om tot een optimaal voorgeschreven brilcorrectie te komen, of om, indien nodig, de cliënt naar een andere hulpverlener te verwijzen.

De motiliteit en oogstand wordt getest om de gelijktijdige spierwerking van de ogen te controleren.

In deze module staan de stappenplannen voor het uitvoeren van de motiliteitsmetingen, de covertest, de gepolariseerde kruis met centrale fusie-test, de hakentest/coïncidentietest.

Blok 4 Aanbevelingen module Binoculaire spierbalans

De binoculaire spierbalans metingen bestaan uit:

Motiliteit

De opticien voert motiliteitsonderzoek (versies en ducties) uit bij klachten van binoculair dubbelzien en/of wanneer de cliënt problemen met het binoculair kijken in een bepaalde blikrichting aangeeft. Dit kan voor zowel veraf of dichtbij zijn. De opticien voert het motiliteitsonderzoek uit, zie **Binoculaire spierbalans Stappenplan voor het uitvoeren van onderzoek naar motiliteit** (versies), wanneer hij inschat dat dit van belang is (1) voor het uitsluiten van problemen die kunnen worden opgelost of mogelijk veroorzaakt worden, door het brilvoorschrift of (2) om gefundeerd te kunnen verwijzen naar een andere hulpverlener.

Oogstand

Voor het meten van de oogstand door opticiens moet er sprake zijn van manifeste klachten die duiden op problemen van de cliënt met binoculair zien. De opticien voert het oogstandonderzoek uit wanneer hij/zij inschat dat dit van belang is voor het (1) uitsluiten van problemen die kunnen worden opgelost of mogelijk veroorzaakt worden, door het brilvoorschrift of (2) om gefundeerd te kunnen verwijzen naar een andere hulpverlener. De opticien kan de covertest, de Maddoxtest, de Hakentest of de gepolariseerde oogspierbalanstest uitvoeren voor het onderzoeken van de mogelijke aanwezigheid van strabismus.

Zie

Stappen van de covertest, Stappen van de Maddoxtest, Stappen van de Hakentest of Coïncidentietest, Stappen van de Gepolariseerd kruis met centrale fusie-test

Vervolgstappen

Bij verandering in de oogstand of motiliteitsstatus dient de client te worden verwezen naar de optometrist, orthoptist, huisarts.

Module 5. Geven van advies

De opticien geeft advies aan de cliënt over welk hulpmiddel gebruikt kan worden. De aanbevelingen die de opticien op basis van zijn/haar onderzoek doet dienen te worden uitgelegd aan de cliënt.

Blok 5 Aanbevelingen module geven van advies

Geven van advies bestaat uit:

- Het geven van advies is gerelateerd aan de zorgvraag, de mogelijkheden en de verwachtingen van de cliënt.
- Wanneer je objectieve bevindingen de klachten van de cliënt niet of niet voldoende kunnen verklaren adviseer dan hulp bij een ander specialisme en geef uitleg over de reden van dit advies
- Verwijs binnen de oogzorg volgens **Advies opticiens over vervolgonderzoek**
- Bespreek alle aanbevelingen en uitkomsten met de cliënt.

Advies opticiens over vervolgonderzoek

Handeling/symptoom/verschijnsel/gebeurtenis	Naar	
Oogmeting bij personen vanaf 10 jaar en kinderen tussen 8 en 10 jaar na cycloplegische refractie	Een leestoeslag die niet in overeenstemming is met de leeftijd	Optometrist
	Een hoog astigmatisme (>2,5) tijdens de eerste refractiebepaling van de cliënt	Optometrist
	Een wijziging in astigmatisme tussen twee refractiebepalingen van meer dan 1,5 dioptrie zonder bekende oorzaak	Optometrist
	Geen optimale gezichtsscherpte (<0.8) met de refractie en wanneer deze niet verklaard kan worden door een bestaand probleem dat al eerder vastgesteld is.	Optometrist / huisarts
Oogmeting bij kinderen tot 10 jaar	Jonger dan 8 jaar	Orthoptist / huisarts
	Tussen 8 jaar en 10 jaar waarbij cycloplegische refractie ontbreekt	Orthoptist / optometrist
Een contactlens-aanpassing of -controle		Optometrist / contactlensspecialist
Medische klachten/bevindingen	Een 1e-graads familiehistorie van glaucoom	(eventueel via huisarts) Optometrist
	Droge ogen/zandgevoel/ vermoeide ogen	Optometrist
	Wanneer uit de anamnese het vermoeden ontstaat van pathologie, anders dan hier gespecificeerd	Huisarts
	Geleidelijk ontstane klachten met betrekking tot roodheid van de ogen of die niet verklaard kan worden door refractieafwijking	Optometrist
	Oogdruk >21mmHg en <30mmHg gemeten met non-contact tonometer	Optometrist
	Recent plotseling ontstane klachten met betrekking tot de visus, dubbelbeelden, oogletsel, flitsen en vlekken, hoge oogdruk (> 30mmHg) in combinatie met roodheid en misselijkheid	Huisarts (spoed)
	Recent plotseling ontstane postoperatieve klachten	Advies terug naar behandelend arts. Indien niet mogelijk: huisarts
Slechtziendheid	Een hulpvraag van een slechtziende waarbij hulpmiddelen en/of revalidatie een verbetering kan geven en de slechtziendheid reeds is vastgesteld door een oogarts	Optometrist/ huisarts / low vision specialist
Binoculair	Afwijkende uitkomsten bij spierbalanstesten	Orthoptist
	Acuut afwijkende oogstand, dubbelzien en/of motiliteitsstand	Huisarts (spoed)

Bijlagen

Begrippenlijst

Accommodatie	Het aanpassen van de sterkte van de ooglenzen om op de gewenste afstand scherp te zien.
Anamnese	Nagaan van de voorgeschiedenis en de relevante omstandigheden van een ziekte.
Autorefractor	Een computergestuurde machine die tijdens een oogonderzoek wordt gebruikt om een objectieve meting te geven van iemands refractiefout.
Binoculair	Met twee ogen.
Cilinder	Sterkte van de krommingsfout van het hoornvlies.
Dioptrie (dpt)	Eenheid voor sterkte van een lens.
Foropter	Een foropter of ook wel Phorofter is een analoge of digitale oogmeet-eenheid of refractor.
Implementatie	Het toepassen in de dagelijkse praktijk
Kwaliteitsstandaard oogmeting	Uitvoering van de oogmeting door de opticien op basis van deze standaard.
Monoculair	Met een oog.
Motiliteit	De bewegingen die het oog kan maken.
Pathologie	Ziekte.
Pupildistantie (pd)	De afstand tussen de pupillen.
Refractie	Een oogmeting waarbij de mogelijke refractieafwijking van de cliënt wordt onderzocht.
Sferisch	Correctie van het oog om de verziendheid of bijziendheid te compenseren.
Skiascoop	Een apparaat om objectief de refractiefout van iemands oog mee te meten.

Afkortingen

ANVC	Algemene Nederlandse Vereniging van Contactlensspecialisten
AR	autorefractie
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BRGBP	Binoculaire Rood Groen Balans Proef
Cyl	Cylinder (ook wel cilinder)
dpt	dioptrie
DHTA	Dutch HealthTec Academy
FBCLA	Fellow of the British Contact Lens Association
HIC	Humphriss Immediate Contrast
IRIS	nu SOESV
ISO	International Standardization Organization
KC	kruiscilinder
KD	KwalificatieDossier
NHG	Nederlands Huisartsen Genootschap
NOG	Nederlands Oogheekundig Gezelschap
NPi	Nederlands Paramedisch Instituut
NUVO	Nederlandse Unie van Optiekbedrijven
NVvO	Nederlandse Vereniging van Orthoptisten
OD	Oculus Dexter (rechteroog)
ODS	Oculus Dexter plus oculus Sinister (beide ogen)
OS	Oculus Sinister (linkeroog)
OVN	Optometristen Vereniging Nederland
PD	Pupil Distance (afstand tussen de pupillen)
SD	Standard Deviation/standaarddeviatie
SEE	Science Evidence and Education
SER	Spherical Equivalent refraction
SF	Sferisch
SOESV	Stichting Onderwijs en Examinering Specialistisch Vakmanschap
SR	Subjectieve Refractie
VG	Von Graefe
VRB	Visus- en Refractiebepaling
WHO	World Health Organization
ZN	Zorgverzekeraars Nederland

Visus- en refractiebepaling

Nevelmethode

#	Stap	Uitvoering	Aanvullingen
0	Voorbereiding	Materialen klaarmaken, controleren, schoonmaken, afstellen.	Minimaal benodigde materialen: Pasbril met pasglazen en/of foropter Optotypenkaart (inclusief rood-groen en roodproef) Stralenkrans (evt. met pijfiguur en blokken)
1	Visusbepaling	Visus bepalen	Monoculair en binoculair
2	Pinhole	Indien visus ≤ 0.7	
3	Sferische refractie	Proefglazen volgens 8-4-2 regel	$V \geq 0.8 \rightarrow S 0,25$ (visus 0.8 of hoger $\rightarrow S 0,25$) $V < 0.8 \rightarrow S 0,50$ (visus 0.4 of hoger $\rightarrow S 0,50$) $V < 0.4 \rightarrow S 1,00$ (visus 0.2 of hoger $\rightarrow S 1,00$) $V < 0.2 \rightarrow S 1,50$ (visus lager dan 0.2 $\rightarrow S 1,50$)
4	Inschatten verwachte cilinder		C -0,50 per visusdaling van 0.1 t.o.v. visus 1.0 (proefglas 2/3)
5	Voorkeur bepalen	Voorkeursrichting = meest zwarte strepen	
6	Brandlijncontrole	2/3 Van geschatte cilinderwaarde in sferisch positieve sterkte voorhouden	Tot 2x slechter of bij verandering voorkeur, proefglas plaatsen
7	Voorkeur maximaal zwart	Sferische refractie met S 0,25 op (nieuwe) voorkeursrichting	
8	Exacte voorkeur bepalen (bij gebruik pijfiguur)	Pijlpunt laten wijzen naar voorkeursrichting	Pijlpoten dienen even zwart/grijs te zijn (bij ongelijkheid, pijl verdraaien in richting minst zwarte poot)
9	Nevelen	Maximaal plussterkte toevoegen waarbij voorkeursrichting nog (net) herkenbaar is	In stappen van S +0,25
10	1e Nevelcontrole	S -0,50 voorhouden	Moet beter worden, anders terug naar stap "Nevelen"
11	1e Cilinder plaatsen	2/3 van de verwachte cilindersterkte plaatsen	Mincilinder-as loodrecht op de voorkeursrichting
12	Cilindersterkte bepalen	Mincilinder toevoegen tot omslag, laatste glas van omslag niet geven	Indien gelijke voorkeur bij twee cilinderglazen, kies minst sterkte cilinderwaarde
13	Exacte as bepalen	As cilindercorrectie zo nodig verdraaien tot alle strepen op stralenkrans gelijkmatig zwart/grijs	Indien er voorkeur blijft, strepen op stralenkrans zo gelijkmatig mogelijk grijs/zwart maken, daarna terug naar stap "Cilindersterkte bepalen"
14	2e Nevelcontrole (controle valse omslag)	S +0,50 voorhouden	Moet waziger worden. Indien nieuwe voorkeur ontstaat terug naar stap "Nevelen"
15	Nevel afbouwen	S -0,25 tot hoogste visus	
16	Rood-Groen proef	S +0,25 geven zolang voorkeur groen	Voorkeur gelijk of rood $\rightarrow$ verder naar Roodproef
17	Roodproef	S +0,25 geven tot slechter, S -0,50 terug	Indien eerste S+0,25 slechter, S-0,50 terug en opnieuw starten met Roodproef. Indien uiteindelijke aanpassing t.o.v. start Rood-Groenproef meer dan S 0,25 dpt, voor controle terug naar stap "Nevelen"
18	Eindwaarden	Monoculaire eindcorrectie en visus noteren	NB: indien de eindvisus lager is dan verwacht, pinhole controle uitvoeren. Advies dit in ieder geval uit te voeren bij $V \leq 0.7$ en altijd een controle bij een specialist uit te laten voeren indien pinhole verbetering geeft bij optimale correctie.

Protocol KC methode

#	Stap	Uitvoering	Aanvullingen
0	Vorbereiding	Materialen klaarmaken, controleren, schoonmaken, afstellen.	Minimaal benodigde materialen: Pasbril met pasglazen en/of foropter Optotypenkaart (inclusief vormneutraal optotype, rood-groen en roodproef) KC-glazen KC 0.25 (en K C0.50)
1	Visusbepaling	Visus bepalen	Monoculair en binoculair
2	Pinhole	Indien visus ≤ 0.6	
3	Sferische refractie	Proefglazen volgens 8-4-2 regel	$V \geq 0.8 \rightarrow S 0,25$ $V < 0.8 \rightarrow S 0,50$ (visus 0.4 of hoger $\rightarrow S 0,50$) $V < 0.4 \rightarrow S 1,00$ (visus 0.2 of hoger $\rightarrow S 1,00$) $V < 0.2 \rightarrow S 1,50$ (visus lager dan 0.2 $\rightarrow S 1,50$)
4	Inschatten verwachte cilinder		C-0,50 per visusdaling van 0.1 t.o.v. visus 1.0 (proefglas 2/3)
5	KC kiezen		$HG/HV \geq 0.6 \rightarrow KC 0,25$ $HG/HV < 0.6 \rightarrow KC 0,50$ (HG/HV = hoogste sferische glas bij hoogste visus)
6	Grove asbepaling	KC 180/90 KC 45/135	
7	1 ^e Cilinder plaatsen	1e Cilinder plaatsen in richting grove as	Opties: Volledige KC-waarde plaatsen 2/3 van verwachte cilindersterkte plaatsen (inclusief evt. sferische pluswaarde hiervan)
8	Fijne asbepaling	Ascontrole tot gelijk	
9	Cilindercorrectie	Volledige KC-waarde corrigeren tot gelijk, anders voorkeur laagste cilinderwaarde	Opbouwen: met volledige voorgehouden KC-waarde. Afbouwen: eerste stap alleen halve KC-cilinderwaarde, tweede stap ook sferische pluswaarde van KC meenemen
10	Ascontrole	Ascontrole tot gelijk	Bij verandering terug naar stap 9
11	KC aanpassen	KC 0,25	Indien KC 0,50 of hoger gebruikt was, kleinere KC pakken en herhalen vanaf stap 9
12	Sferische narefractie	Visus bepalen, sferische refractie uitvoeren, begin met +	Indien verandering $> 0,25$ dpt controle vanaf stap "Cilindercorrectie"
13	Rood-Groen proef	S +0,25 geven zolang voorkeur groen	Voorkeur gelijk of rood $\rightarrow$ verder naar Roodproef
14	Roodproef	S +0,25 geven tot slechter, S -0,50 terug	Indien eerste S +0,25 slechter, S -0,50 terug en opnieuw starten met Roodproef Indien uiteindelijke aanpassing t.o.v. start Rood-Groenproef meer is dan S 0,25 dpt, voor controle terug naar stap "Cilindercorrectie"
15	Eindwaarden	Monoculaire eindcorrectie en visus noteren	NB. Indien de eindvisus lager is dan verwacht, pinhole controle uitvoeren. Advies dit in ieder geval uit te voeren bij $V \leq 0.7$ en altijd een controle bij een specialist uit te laten voeren indien pinhole verbetering geeft bij optimale correctie.

Protocol humpriss

#		Uitvoering	Aanvullingen
0	Doel	(Binoculaire) refractiebalans creëren	
1	Materialen	Geen extra materialen benodigd	
2	Testopzet	Uitgangspunt: Rechts + Links monoclair uitgerefractioneerd, Optotypenkaart Kamerverlichting normaal	
3	Instructie	Klant uitleggen dat bij een van de ogen het beeld bewust waziger gemaakt wordt Klant uitleggen dat de gehele test met twee ogen gekeken dient te worden	
4	Uitvoering	Nevel 1 oog zodat de visus 0.3 tot 0.4 lager is dan het andere oog, maar zelf (geneveld) minimaal 0.5 is (meestal is S +0,75 of S +1,00 voldoende) controleer de visus(daling) Voer op het niet genevelde oog een monoclulaire refractie uit: sferische refractie, cilindersterkte- en asbepaling, sferische narefractie Verwijder het nevelglas en nevel het andere oog Herhaal deze stappen zolang er een aanpassing van refractiewaarden plaats vindt	Indien niet aan de visusvoorwaarden voldaan kan worden dan dient de refractiebalans bij voorkeur met een andere test bepaald te worden
5	Notatie	n.v.t.	
6	Interpretatie	Een monoclulaire refractie is uitgevoerd onder binoculaire omstandigheden, er bestaat refractiebalans met minimale accommodatie-aansporing	

Protocol Binoculaire Rood Groen Balans Proef

#		Uitvoering	Aanvullingen
0	Doel	(Binoculaire) refractiebalans creëren	
1	Materialen	Gepolariseerde rood-groen test als Osterberg, Cowen of Freeman Archer	Voor de uitwerking wordt de Osterbergtest als voorbeeld gebruikt. Protocollen voor andere testen lopen gelijk waarbij het verschil zit in de aangeboden optotypen voor het rechter/linkeroog en/of de vorm van de gehele testopzet
2	Testopzet	Uitgangspunt: Rechts + Links monoculair uitgerefractioneerend Test selecteren/aanzetten Kamerverlichting normaal	Osterberg: OD ziet groene 9 en rode 6, OS ziet groene 3 en rode 5
3	Instructie	Clïent moet gehele test met twee ogen blijven kijken Laat de klant de scherpste/zwartheid van de cijfers vergelijken, niet de (helderheid van) kleur van de vlakken	Bij sprake van een (mogelijke) kleurenstoornis dient de refractiebalans bij voorkeur met een andere test bepaald te worden
4	Uitvoering	Vraag de cliënt wat deze ziet, plaats vervolgens de polarisatiefilters Controleer juiste werking beeldscheiding Rechts + Links Controleer of het beeld stabiel is en gelijk van vorm is als zonder filters Controleer of klant alle vlakken gelijktijdig of wisselend ziet Laat de 9 en 6 vergelijken Laat de 3 en 5 vergelijken Zolang beide "voorkeur groen", binoculair S +0,25 toevoegen Zolang monoculair "voorkeur groen", betreffende oog S +0,25 toevoegen Indien beide ogen "voorkeur rood", binoculair S -0,25 toevoegen Indien monoculair "voorkeur rood", betreffende oog S -0,25 toevoegen Streef naar binoculair gelijk (geen voorkeur), anders voorkeur binoculair rood (na omslag bepaling voorkeur groen)	Voorkeur groen = optotype op het groene vlak is scherper/zwarter dan op het rode vlak. Voorkeur rood = optotype op het rode vlak is scherper/zwarter dan op het groene vlak. Indien 1 oog uitgecorrigeerd is, altijd weer voorkeur andere oog controleren
5	Notatie	Afwijkingen noteren	
6	Interpretatie	Er is binoculaire refractiebalans op basis van (bi)chromatische aberratie	

Protocol Polaroid-balanstest

Bij gelijke maximale visus van beide ogen

Deel 1: accommodatiebalans

1. Voer voor Rechts en Links met de foropter een monoculaire subjectieve refractie uit.
2. Selecteer op de projector/het beeldscherm het optotype 'Polaroidregels'.
3. Plaats de Polaroidfilters in de foropter.
4. Voer de test onder maximale kamerverlichting uit.
5. Controleer welk oog welk gedeelte van het optotype waarneemt.
6. Nevel Binoculair met S +1,00 en geef instructie aan de proefpersoon.
7. Vraag of beide regels even wazig zijn.
8. Voeg net zo lang S +0,25 toe tot beide beelden even wazig zijn.
9. Verwijder de Polaroidfilters en stel de kamerverlichting weer normaal in.

Deel 2: accommodatietonus verminderen

10. Verricht een binoculaire sferische narefractie door het nevelglas stapsgewijs (per S -0,25) binoculair af te bouwen. Let ook hierop: hoogst mogelijk visus met zoveel mogelijk plus.
11. Noteer de sterkte.

Bij ongelijke maximale visus

Deel 1: accommodatiebalans

1. Voer voor Rechts en Links met de foropter een monoculaire subjectieve refractie uit.
2. Selecteer op de projector/het beeldscherm het optotype 'Polaroidregels'.
3. Plaats de Polaroidfilters in de foropter.
4. Voer de test onder maximale kamerverlichting uit.
5. Controleer welk oog welk gedeelte van het optotype waarneemt.
6. Nevel ODS (rechter- én linker oog) met Sferisch (S) S +1,00 en geef instructie aan de proefpersoon.
7. Verwijder beurtelings (S -0.25 bij Rechts, dan -0.25 bij Links, dan weer -0.25 bij Rechts, etc.) de neveling in stappen van -0,25 totdat de visus niet meer stijgt.
8. Verwijder de Polaroidfilters en stel de kamerverlichting weer normaal in.

Deel 2: accommodatietonus verminderen

9. Verricht een binoculaire sferische narefractie door voor beide ogen S +1,00 te plaatsen en deze stapsgewijs binoculair af te bouwen. Let ook hierop: hoogst mogelijke visus met zoveel mogelijk plus.
10. Noteer de sterkte.

Materialen polaroidregels: Gepolariseerde letters of optotypen, polaroidfilters, pasglazen (los met pasbril of foropter).

Protocol Von Graefe Methode

Binoculaire subjectieve refractie bepaling

Prismadissociatie volgens Von Graefe (VG) is alleen mogelijk bij gelijke visus rechts en links.

Deel 1: accommodatiebalans

1. Voer voor rechts en links met de foropter een monoculaire subjectieve refractie uit.
2. Selecteer een geïsoleerd optotype van minstens 2 visusregels lager dan de beste visus.
3. Draai het Risley prisma voor rechts en links:
  - Rechts 3 prisma dioptrie (prdpt) basis beneden
  - Links 3 prdpt basis boven.
4. Nevel beide ogen met S +1,00.
5. Ga verder met de test als de proefpersoon de letter dubbel¹ ziet en het beeld wazig, maar nog wel leesbaar is.
6. Controleer of beide letters even wazig zijn.
7. Voeg S +0,25 D toe bij het beste beeld en ga hiermee door tot er geen verschil is tussen beide beelden.
8. Verwijder de prisma's.
9. Is het optotype zichtbaar?

Deel 2: accommodatietonus verminderen

10. Verricht een binoculaire, sferische narefractie door het nevelglas stapsgewijs (per -0,25) binoculair af te bouwen. Let ook hierop: hoogst mogelijk visus met zoveel mogelijk plus.
11. Pas het optotype aan de stijgende visus aan.
12. Noteer de sterkte.

Materialen von Graefe: Letter- of optotypenkaart, prismaglazen (los 3 prdpt, of Risleyprisma) pasglazen (los met pasbril of foropter).

---

¹ Vermeerder het prisma voor rechts en links tot maximaal 6 prdpt als de proefpersoon het beeld niet dubbel waarneemt.

Protocol Comfort test

Binoculaire subjectieve refractie bepaling

#		Uitvoering	Aanvullingen
0	Doel	Meest comfortabele vertesterkte bepalen	
1	Materialen	Pasbril met pasglazen Evt. binoculaire flipper S +0,25/S -0,25	
2	Testopzet	Ter afsluiting van binoculaire testen voor vertesterkte mogelijkheid om naar voldoende gedetailleerde omgeving en voldoende veraf te kijken Omgevingslicht normaal Nulblikrichting Alleen binoculaire aanpassingen	
3	Instructie	Cliënt ontspannen recht vooruit in de verte laten kijken Cliënt aan laten geven in welke situatie het meest ontspannen, comfortabel, prettig gekeken wordt	Het gaat bij nadruk <u>niet</u> om scherpte, contrast en/of helderheid
4	Uitvoering	Laat cliënt vergelijken zonder additieglazen en met additieglazen van Rechts en Links S +0,25 Indien comfortabeler zonder additieglazen, vergelijk zonder additieglazen en Rechts en Links S -0,25 Sterkte aanpassen zolang voorkeur met additieglazen Bij aanpassing van meer dan S 0,25 dpt Rechts en Links, controleer aanvaardbaarheid visusdaling	
5	Notatie	Noteer correctiewaarden Rechts en Links, hoornvliesafstand en visus beide ogen tezamen	Maak een notitie indien de cliënt kiest voor een visus van comfortabel zien lager dan maximaal haalbare, of indien bewuste onder-/overcorrectie meer dan S 0,25 dpt is
6	Interpretatie	De meest comfortabele correctiewaarden onder binoculaire omstandigheden zijn voor veraf bepaald	

Additionele metingen

Pd-metingen

Onderdeel pd meten	Wat wordt gemeten/bepaald	Methode/test
Pd meting	De afstand tussen de pupillen in mm.	De te meten ogen kijken naar een fixatiepunt op oneindig via een telecentrische stralengang.
Vertex meten	De horizontale afstand top hoornvlies tot binnenzijde brillenglas in mm.	De te meten ogen kijken recht vooruit.

Protocol pd-metingen

Stap	Uitvoering	Aanvulling
Vorbereiding	Materialen klaarmaken, controleren, schoonmaken en afstellen.	Minimaal benodigde materialen: pd-meter of technische camera (digitaal).
Pd-meting	pd meten in mm's.	Mono- en binoculair.
Pd-meter	Frontaal op de neus van het te meten gelaat plaatsen.	Meetstreep op de reflex van de pupil plaatsen.
Aflezen pd in mm's	In het meetvenster aflezen.	De monoculaire pd in mm's aflezen, de neus als middelpunt.
Vertex met Pd-meter	Pd-meter tegen de zijkant van het hoofd plaatsen.	Meetstreep 1 op de top van het hoornvlies, en meetstreep 2 op de binnenzijde van het brillenglas (de horizontale afstand).
Technische camera-digitaal	Foto maken van de ogen in het montuur.	Meetstreep/cirkel op het geometrisch midden van de pupillen.
Vertex met technische camera-digitaal	Foto van het zijaanzicht van het gelaat met montuur.	Meetstreep 1 op de top van het hoornvlies, en meetstreep 2 op de binnenzijde van het brillenglas.
Pd-liniaal	Opmeten centrum pupil tot pupil.	Parallaxvrij de meetafstand bepalen.
Vertex met pd-liniaal	Binnenkant brillenglas tot top hoornvlies.	

Stappen voor bepalen inslijphoogte

Stap		Uitvoering	Aanvullingen	
1	Vorbereiding	Montuur opzetten	Indien het montuur in hoogte instelbaar is dan deze afstellen	
2	IJkinstrument	Bij een digitale meting het ijkinstrument op het montuur plaatsen	Zorg ervoor dat de afstelling niet verandert	
3	Houdingscontrole	Bepaal de normaal-houding van de cliënt	De houding kan per mens verschillen, daarom is het belangrijk hier rekening mee te houden	
4	1. Bepalen van de inslijphoogte Digitale unit vaste positie	1	Laat de cliënt plaatsnemen achter het apparaat en laat deze een natuurlijke houding aannemen	Om de juiste hoogte te bepalen laat men de cliënt normaal gesproken middels de nulblikrichting vooruit kijken. Let er hierbij op dat de houding van de cliënt wel natuurlijk blijft
		2	Instrueer de cliënt om vanuit de juiste houding naar het fixatiepunt te kijken	
		3	Neem de foto	
		4	Corrigeer het resultaat op de foto indien nodig naar gelang de eisen van de leverancier t.a.v. het glastype	
	2. Digitale unit mobiele positie	1	Positioneer de cliënt met een natuurlijke houding	Om de juiste hoogte te bepalen laat men de cliënt normaal gesproken middels de nulblikrichting vooruit kijken. Let er hierbij op dat de houding van de cliënt wel natuurlijk blijft
		2	Instrueer de cliënt om vanuit de juiste houding naar het fixatiepunt te kijken	
		3	Neem de foto	
		4	Corrigeer het resultaat op de foto indien nodig naar gelang de eisen van de leverancier t.a.v. het glastype	
	3. Hoogte aftekenen	1	Positioneer de cliënt met een natuurlijke houding	Deze methode heeft veel variabelen. Derhalve is het belangrijk om zo nauwkeurig als mogelijk is te werken.
		2	Met een stift de vereiste hoogte met een markering op het glas zetten. Deze hoogte met een manueel meetinstrument opmeten	
	4. Hoogteliniaal	1	Plaats de liniaal in het montuur	Deze methode heeft veel variabelen. Derhalve is het belangrijk om zo nauwkeurig als mogelijk is te werken
		2	Laat de cliënt middels een normale houding kijken in de nulblikrichting en kijk op de liniaal wat de benodigde hoogte is. NB: wanneer gebruik gemaakt wordt van methode 3 of 4 is het advies om de leverancier te vragen of deze de hoogte wil tot rand montuur of rekent vanaf de facetrand.	
5	Notatie	Neem de gevonden waarden over in het dossier van de cliënt en indien nodig vermeld deze in de bestelling van de glasleverancier		

Binoculaire spierbalans

Stappenplan voor het uitvoeren van onderzoek naar motiliteit (versies)

Stap	Uitvoering	Cliënt
1	Houd het fixatielampje op ongeveer 40 cm recht voor de cliënt	Vraag de cliënt om naar het fixatielampje te blijven kijken
2	Let op de lichtreflectie op het oog. De lichtreflex moet symmetrisch zijn	
3	Vraag de cliënt om het lampje te blijven volgen, zonder het hoofd hierbij te bewegen. Het lampje mag alleen met de ogen gevolgd worden.	Wanneer het lampje dubbel gezien wordt, of wanneer de oogbeweging pijn doet, moet de cliënt dit aangeven.
4	Beweeg het lampje vanuit recht vooruit (primaire blikrichting), naar links en naar rechts. Beweeg daarna vanuit recht vooruit, naar boven en naar beneden (secundaire blikrichting). Tenslotte beweeg je vanuit recht vooruit naar links- en rechtsboven, en naar links- en rechts beneden (tertiaire blikrichting).	
5	Wanneer versies niet goed zijn, wordt een oog afgedekt en worden de ducties nogmaals (monoculair) bepaald. Bij het testen van ducties wordt het onderzoek uitgevoerd in een 'H'-patroon.	

Stappen van de covertest

Stap	Uitvoering
1	Informeer de cliënt over de uit te voeren handelingen.
2	Laat de cliënt naar een punt op afstand kijken. Eerst wordt de Covertest uitgevoerd.
3	Dek het linkeroog abrupt af met een afdeklepel en observeer het rechteroog op een mogelijke instelbeweging. Wordt de fixatie overgenomen, dan is er sprake van een heterotropie. Dit wordt minimaal 3x achtereenvolgens uitgevoerd.
4	Dek vervolgens het rechteroog abrupt af met een afdeklepel en observeer het linkeroog op een mogelijke instelbeweging. Wordt de fixatie overgenomen, dan is er sprake van een heterotropie. Dit wordt minimaal 3x achtereenvolgens uitgevoerd.
5	Laat de cliënt naar een punt op afstand kijken. Nu wordt de Uncovertest uitgevoerd.
6	Dek het rechteroog rustig af en vervolgens wordt de afdeklepel abrupt verwijderd waarbij het vrijgemaakte rechteroog beoordeeld wordt op een instelbeweging; er is dan sprake van een heteroforie. Dit wordt minimaal 3x achtereenvolgens uitgevoerd.
7	Dek dan het linkeroog rustig af en vervolgens wordt de afdeklepel abrupt verwijderd waarbij het vrijgemaakte linkeroog beoordeeld wordt op een instelbeweging; er is dan sprake van een heteroforie. Dit wordt minimaal 3x achtereenvolgens uitgevoerd.
8	Nu worden de ogen afwisselend afgedekt (alternerend) waarbij er GEEN moment van binoculaire waarneming door de cliënt plaats vindt, en worden beide ogen beoordeeld op een instelbeweging; er is dan sprake van een heteroforie. Dit wordt minimaal 3x achtereenvolgens uitgevoerd.
9	De richting van de instelbeweging per oog bepaalt de benaming van de afwijking: Esotropie; Exotropie; Hypertropie en Esoforie; Exofoorie; Hyperforie.
NB	De Alternerende Covertest wordt ook wel in plaats van de Uncovertest uitgevoerd.

Stappen van de Maddoxtest

Stap	Uitvoering
1.	Binoculaire subjectieve refractiebalans van beide ogen.
2.	Plaats de Maddox-cilinder voor het oog met de hoogste visus.
3.	Laat in een volledig verduisterde ruimte met beide ogen naar het lichtpunt kijken.
4.	Vraag naar de positie van het lijn t.o.v. het lichtpunt waarbij de verticale richting het eerst wordt onderzocht (Maddox-cilinder as op 90 graden) en vervolgens de horizontale richting (Maddox-cilinder as op 180 graden).
5.	De aangetoonde afwijking kan worden gecompenseerd middels de Risley-prisma compensator waarmee de kwantiteit van de afwijking wordt aangetoond.

Stappen van de Gepolariseerd kruis met centrale fusie-test

Stap	Uitvoering
1	Binoculaire subjectieve refractiebalans van beide ogen.
2	Plaats de polarisatiefilters met 90 graden verschil voor elk oog.
3	Projecteer het beeld van het gepolariseerde kruis met centrale fusie op het scherm.
4	Laat fuseren op de door beide ogen gemeenschappelijk waargenomen stip.
5	Vraag naar de positie van de lijnen t.o.v. de stip waarbij de verticale verschuiving het eerst wordt onderzocht (de liggende strepen) en vervolgens de horizontale verschuiving (de staande strepen).
6	De aangetoonde afwijking kan worden gecompenseerd middels de Risley-prisma compensator waarmee de kwantiteit van de afwijking kan worden aangetoond.

Stappen van de Hakentest of Coïncidentie-test

Stap	Uitvoering
1	Binoculaire subjectieve refractiebalans van beide ogen.
2	Plaats de polarisatiefilters met 90 graden verschil voor elk oog.
3	Projecteer het beeld van de gepolariseerde haken met centrale fusie op het scherm.
4	Laat fuseren op de door beide ogen gemeenschappelijk waargenomen stip.
5	Vraag naar de positie van de haken t.o.v. de stip waarbij de verticale verschuiving het eerst wordt onderzocht (de staande haken), en vervolgens de horizontale verschuiving (de liggende haken).
6	De aangetoonde afwijking kan worden gecompenseerd middels de Risley-prisma compensator op de foropter waarmee de kwantiteit van de afwijking kan worden aangetoond.
7	Tevens kan ook het beeldgrootteverschil van de haken bevraagd worden waarbij een aniseikonie of beeldgrootteverschil kan worden vastgesteld.

Verzoek tot afwijken van termijn waarbinnen ALV bijeen moet komen

Wettelijk moet de NUVO binnen 5 maanden na afloop van het verenigingsjaar haar Algemene Ledenvergadering houden tenzij de vergadering anders beslist. Om tijdens de Algemene Ledenvergadering een goede begroting voor het komende jaar te kunnen presenteren stelt het bestuur voor de Algemene ledenvergadering 2023 later in het jaar te houden.